

Het taaljaar 2008

Meningen van taalgebruikers

		1. Wat is de belangrijkste gebeurtenis of trend van het afgelopen taaljaar?	2. Wat is het beste boek (of artikel of website) over taal dat u dit jaar las of gebruikte?
	Benno Barnard dichter, essayist, toneelschrijver	1. Het groeiende onvermogen van talloze Nederlandse acteurs en televisiepersoneel om behoorlijk te articuleren. De onverstaaenbaarheid van Paul de Leeuw lijkt me dan weer een voordeel.	2. Ik noem liever het ergerlijkste: <i>Het einde van de standaardtaal</i> van Joop van der Horst. De onverschilligheid van deze taalkundige voor taalnormen vervult mij met velerlei sombere gevoelens.
	Bart Chabot dichter	1. De toespraken van Barack Obama; hoop en optimisme zijn weer helemaal terug.	2. De columns van Aaf Brandt Corstius – veelbelovend!
	Paulien Cornelisse cabaretier en columnist <i>Nrc.next</i> en <i>NRC Handelsblad</i>	1. Jaaaaa, het succes van Obama natuurlijk! En daarmee het in de Nederlandse taal opnemen van de frase ‘Yes we can!’ Zelf zeg ik vrij vaak: ‘Ik vind dat niet bepaald “Yes we can” van je.’	2. <i>Taalpost</i> krijg ik, en kijk ik vaak wel door. Ben niet zo’n taalboekenfetisjist.
	Johannes van Dam journalist	1. Verbasteringen en fouten die de betekenis van woorden en uitdrukkingen wijzigen, zoals <i>éminence grise</i> in plaats van <i>nestor</i> , of <i>consumeren</i> (van een huwelijk) in plaats van <i>consummeren</i> .	2. De rubriek ‘Woordhoek’ van Ewoud Sanders in <i>NRC Handelsblad</i> doet me meestal veel deugd.
	Erik Dams tekstschrijver; redacteur <i>Taalpost</i>	1. Het jaar deed aan <i>ecorijden</i> . In de eerste zes maanden dacht je bij dat woord aan ‘ecologie’. Na de vakantie schakelde je automatisch over naar ‘economie’.	2. Ik luister graag naar de wekelijkse podcast van het programma <i>Klare Taal</i> van Radio Nederland Wereldomroep.
	Kristien Hemme-rechts schrijfster	1. In Vlaanderen de definitieve doorbraak van de streektaal in liedjes (vooral dan het West-Vlaams en het Antwerps), zie het succes van de Fixkes, Hannelore, Flip Kowlier en Wannes Cappelle.	2. VRTtaal.net vind ik altijd erg goed; handig ook is Synoniemen.net.
	Peter Smulders directeur Genootschap Onze Taal	1. Het debat over het vermeende einde van de standaardtaal en de mogelijkheden om taal te reguleren: noodzaak voor de één, illusie voor de ander.	2. De artikelen in het meinumnummer van <i>Onze Taal</i> over de mogelijkheden om een vooraanstaand gremium een taalnorm te laten vaststellen.
	Mei Li Vos Tweede Kamerlid PvdA	1. De Obamania, en de manier waarop de nieuwe president met woorden werkt. “Change we can believe in.” Het waren soms rare grammaticale constructies, maar het werkt wél.	2. Het artikeltje van Joris Luyendijk in <i>Nrc.next</i> over het gebruik van het woord <i>verbijsterend</i> door politici. Ik moet elke keer weer grinniken als ik het lees.
	Mieke van der Weij radio- en tv-journaliste	1. Dat fouten zo normaal gevonden worden. Met ‘Ik pas mijn jas’ en ‘De jas past mij’ bijvoorbeeld gaat het vaak mis. Laatst in <i>de Volkskrant</i> nog: “Het ergste vond ik dat ik mijn rode jas niet meer pas.”	2. Het in 2004 uitgekomen standaardwerk van Nicoline van der Sijs, <i>Taal als mensenwerk. Het ontstaan van het ABN</i> . En het artikel van Arjen van Veelen over de taal van de treinconducteur in <i>Onze Taal</i> van oktober vond ik erg vermakelijk.

Foto: Vincent Metzger / Hollandse Hoopje

Foto: Arvids Oomen

Foto: Chris van Houts

Foto: Bart Castelijn

Foto: Reformatorisch Dagblad

Foto: Willem Fredema

De belangrijkste gebeurtenis, het beste boek, het mooiste en het ergste woord – de redactie vroeg een aantal spraakmakende taalgebruikers wat hun het afgelopen jaar zoal opviel.

3. Wat is het ergste woord van 2008?

3. *Kids*. Ik heb twee kinderen. Overigens getuigt het van onhandig verstopt provincialisme dat de Hollanders het Engels zo verafgoden en geen enkele moeite meer doen om Frans en Duits te leren.

3. *Kredietcrisis, Fortis, Fitna*.

3. *Boerkini* ('zwempak met geïntegreerde hoofddoek'). Tegen het object heb ik niets, wél tegen de jolige samentrekking. *Yoghurt en mayonaise: yoghonaïse. Concurrent en collega: conculega*. Argh! (En *boerkini* klinkt ook nog heel lullig, er hangt een mufte walm van boerenkool omheen.)

3. *Pimpen* of nog erger: *oppimpen*.

3. *Goed bestuur*.

3. *Kredietcrisis*.

3. *Omvallen*. Je was dit jaar niet bij de tijd als je met andere woorden zei dat het slecht ging met een bedrijf.

3. *Klip* (in combinatie met *klaar*). Veronderstelt dat de overheid, politici en bewindslieden eenduidige oplossingen kunnen bieden. Quod non, quod nooit. Het is misschien het onderliggende maakbaarheidsideaal en de behoefte aan versimpeling die me er zo in storen.

3. *Swaffelen*. Dat vind ik zo'n gore klank hebben – waardoor het tegelijk ook een goed woord is.

4. Wat is het mooiste woord van 2008?

4. *Ondertutteling*. Dorian van der Brempt – van het Vlaams-Nederlandse huis De Buren in Brussel – gebruikte dat om de wederzijdse ondertiteling in Holland en Vlaanderen aan te klagen.

4. *Obama*.

4. *Focking*. Gepopulariseerd door Joran v.d. S. Let op: niet *fucking*, maar *focking*. Dit zei hij in de gewraakte Peter R. de Vries-video een keer of drie per zin. Amerikanen gebruiken *fucking* ook binnen een woord: 'fan-fucking-tastic!' Dat fenomeen heet, haha, 'fucking insertion'.

4. *Batafysica* ('de wetenschap van de denkbeeldige oplossingen').

4. *Medvedev* (spreek uit: 'Med-vje-djev').

4. *Seksvriendinnetje*. Een student van me gebruikte het; het klonk lief en bevrijdend. Het woord – en het concept – bestaan vast langer, maar ik hoorde het dit jaar.

4. *Plusmama*, het Vlaamse positieve alternatief voor het negatieve *stiefmoeder*, dat kinderen associëren met enge dingen uit sprookjes.

4. *Klaar* (wanneer mijn neefje dat zegt na het poepen). Daar gaat dan weer een oprechte beschouwing over de wereld en echt belangrijke zaken van uit.

4. *Duyvendakken*. Of zo'n woord langer meegaat, weet je niet.

5. Wie was dit jaar de beste taalgebruiker?

5. Mijn zoon van tien. Zijn grootvader beheert in onze familiesage het kasteel van Barnard. Christopher stuurde hem een kaartje met de tekst: "Hoe is het met mijn beminde burchtheer?"

5. Bill Clinton tijdens zijn speech op de Democratische Conventie.

5. Moeilijk. Ik denk niet zo in goed en slecht wat betreft taal. Ik raak ontroerd door mensen die veel 'en alles' zeggen. 'We gingen skiën in Oostenrijk, en alles.' Mooi om 'alles' erbij te halen. Maar ja, dat zijn altijd de onbekende mensen die dat doen, en alles.

5. Ik heb geen idee; niemand is volmaakt en om in die context dan een beste aan te wijzen past me niet.

5. Roos Van Acker voor het Nederlands. Clement Peerens voor de rest.

5. Ik geniet altijd van de verbaliteit van Wouter Bos.

5. Wouter Bos ten tijde van de hectische bankencrisis. Zijn vaak spontane persverklaringen waren een toonbeeld van helderheid en beslistheid.

5. Obama als woordkunstenaar. Vanwege zijn grammaticale fratsen, maar ook omdat hij woorden zó kan uitspreken dat ze mensen in beweging brengen. Daar kunnen Nederlandse politici nog vele punten aan zuigen.

5. Frits van Oostrom, om zijn vermogen om vrij zware kost in hapklare brokken te serveren, en er dan ook nog zo'n lichtvoetige stijl op na te houden.